

til Hæder og Værdighed, at selv Venstres Handelsminister kan bruge ham i en alvorlig Stund, hvor Ministeren er i Knibe.

Med Hensyn til Andelsbanken maa jeg sige, at Ministeren her aabenbart har indskrænket sig til kun at betragte de sidste Afsnit af denne Sags Historie. Hvorfor har Ministeren slet ikke undersøgt de Forhold, der førte til Erklæringen af 16. Oktober 1923? Jeg er overbevist om, at der i det Afsnit af Andelsbankens Historie ogsaa er Stof til interessante Betragtninger, meget interessante Betragtninger, endnu interessantere end dem, der foreligger fra den senere Periode. Hvorfor har Handelsministeren ganske overset dette Afsnit, det er jo ikke synderlig ældre end Faaborg-Sagen? Hvorfor har Ministeren dog slet ikke interesseret sig for det, der fandt sin Afgørelse ved denne famøse Erklæring, og som dækkede over Handlinger, Beslutninger og Afgørelser fra den daværende Venstreminister, Hr. Handelsminister Jørgen Christensens Side?

Ministeren har altsaa indskrænket sig til den sidste Tid, til Tiden efter hans Kollegas og Meningsfælles Aktion i Sagen, og i denne følgende Tid er i alt Fald officielt den Betydning, der maa tillægges Mælkeeksportens store Engagement i Andelsbanken, blevet et Hovedpunkt, som navnlig samler Interessen. Ministeren gentager her Anker, som jo paa andres Foranledning tidligere er fremsat, og som er tilbagevist; men særlig angriber han altsaa Bankinspektøren, fordi denne ikke har lagt særlig Vægt paa, om Mejeriernes Fællesorganisation — saaledes hed den vist — havde juridisk Pligt til at betale den Gæld, der var stiftet paa Mælkeeksportens Vegne hos den danske Andelsbank.

Denne Anklage er, saa vidt jeg kan skønne, ganske ubegrundet. Bankinspektøren maatte, saa vidt jeg kan se det, ganske paa samme Maade som Bankens egen Ledelse gaa ud fra, at de virkelig ansvarlige for denne Gæld ikke vilde lade deres egen Bank og deres egne Standsfæller, der stod som Sparere i denne Bank, i Stikken, selv om der maatte være Protokoltilførsel eller andre Dokumenter, der begrænsede det juridiske Ansvar. Han maatte ogsaa i dette Forhold gaa ud fra, at han stod overfor

ærlige Mænd og ikke overfor Mænd, der vilde smøge deres Ansvar af sig.

I alle de Drøftelser, der derefter fandt Sted af denne Sag, og af hvilke jeg har deltaget i nogle, regnedes det som noget klippefast, at der maatte blive en Ordning enten ved Dom eller ved Forlig, hvorunder Mælkeeksporten, Mejerierne og Interessenterne i Mejerierne viste, at de havde deres Pligter og deres Solidaritetsfølelse i Orden overfor deres egen Bank, overfor de Standsfæller, der var Indskydere i denne Bank, og at de ikke, naar det kom til Stykket, vilde søge at unddrage sig ved nogle juridiske Finesser.

Ganske den samme Opfattelse raadede naturligvis ikke blot hos Bankinspektøren, ikke blot hos Bankens Ledere, men ude blandt Andelsfolkene, blandt de Andelsfolk, der bidrog til den Ordning, der fandt Sted i Begyndelsen af 1925, den saakaldte Rekonstruktion. Forudsætningen for, at Andelsfolkene gik ind med betydelige Midler til Hjælp ved denne Rekonstruktion, var naturligvis, at Mejerierne og disses Interessenter under den ene eller anden Form en Gang kom til at betale det, de skulde betale.

En Udtalelse, der giver Udtryk for disse Opfattelser, findes da ogsaa fremsat i Rigsdagstidende af en ikke helt ukendt Mand. Jeg henviser til Landstingets Forhandlinger Sp. 86—87 i den overordentlige Rigsdagssamling 1925, hvor man vil finde en Udtalelse af det ærede Medlem af Landstinget, Hr. N. K. Kristensen. Med den højtærede Formands forventede Tilladelse skal jeg citere nogle Linier.

Hr. N. K. Kristensen siger: „Det er altsaa min Opfattelse“ „og jeg ved, at den deles af mange, at den egentlige Skyld for, at Banken blev nødt til at lukke, og for, at det er gaaet Banken, som det er gaaet, maa først og fremmest hvile paa Mejeribrugets ledende Mænd. Som bekendt er Mælkeeksporten stiftet af de danske Mejeriforeningers Fællesorganisation. Denne Fællesorganisation omfatter alle danske Andelsmejerier her i Landet. Det staaer udtrykkeligt i Mælkeeksportens Love § 2: „Selskabet er stiftet af „De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation“ paa det i København den 23. Juli 1919 afholdte